

Sovietų gyventojų masės bėga į Sibirą ir Kazakstaną

HELSINKIS. XI. 7. Laikraštis „Hufvudstadsbladet“ rašo apie padėti gėgančių sovietų tautos masių, kurios, kaip laikraštis praneša, visų pirmą,

traukiasi Kazakstano ir Sibiro kryptimi.

Geležinkelio bėgantį yra apgulti, rašo laikraštis. Uralo geležinkelio stotyse vyksta beveik visos scenos. Vaikų ir senų žmonių mirtingumas dėl nepritekliaus yra didelis. Gyventojų evakuavimas pačius į paniką. Laikraštis toliau nurodo, kad dėl šitokios pabėgėlių invazijos aprūpinimo padėtis Sibire yra sunki.

Žemės drebėjimas Filipinuose

MANILA. XI. 7. Pietine Filipinų Lazono salos dalį ištiko stiprus, dvi valandas užtrukęs, žemės drebėjimas. Apie jo padarinus kol kas tikslai nėra nieko žinoma. Spėjama, kad yra užmušti ir sunėisti. Meterialiniai nuostoliai būsių nepaprastai dideli.

Amerikos kariai į Šiaurės Airija

NEW YORKAS. XI. 7. „New York Journal American“ rašo, kad tam tikras jaunų karininkų skaičius, atsiveikindami su savo draugais New Yorko uoste, pasisakė, kad jie yra gabenami į Šiaurės Airiją.

Prancūzų protestas Vašingtone

VAŠINGTONAS. XI. 7. Associated Press agentūros žiniomis, Prancūzijos ambasadorius Henry Haye pareiškė protestą Anglijos vyriausybei dėl sulaikymo penkų prancūzų prekybos laivų, kuriuos sulaukę prie Plietu Afrikos kranto britų karaliav. Henry Haye pareiškė, kad prancūzų laivais buvo gabentas maistas neokupuotajai Prancūzijos srityčiai, o jokiu būdu ne kontrabanda.

ROMA. XI. 7. Seštadienį lapkričio 29 d. sušaukiama Italijos ministrų taryba.

Japonų - amerikiečių santykiai neteikia optimizmo

TOKIO. XI. 7. „Japonų amerikiečių derybos netekia jokio optimizmo, rašo laikraštis „Tokio Niši Niši“, kadangi iš viso nepaprastai abejotinas daktas, ar Jungtinė Valstybių laikysena Japonijos atžvilgiu išsiuntinti Kurusų bus sušvelninta“. Taigi, kaip pabrėžia laikraštis, nėra jokio optimizmo.

Derybų ribos Japonijos yra jau seniai nustatytos,

rašo laikraštis toliau, nes nepakeiciamas Japonijos tikslas yra sukurti didžiosios Azijos gyvybinę erdvę, taip pat pralaužti prieš Japoniją sudarytą apsupimą frontą. Ramiojo vandenyno pietų vakaru dalyje.

TOKIO. XI. 7. Ambasadorius Kurusus per savo viešėjimą Manilio pakelui į Jungtinės Valstybes, kaip Domei praneša, kalbėsis su Filipinų prezidentu Casonu ir Amerikos aukštojo komisaru Sayre. Kurusus, nuo 1919 iki 1922 m. buves japonų generalinis konsulas Manilio, į Manilą atvyksta penktadienį poplet ir seštadienį anksti ryta išskrenda toliau.

NAUJA JAPONŲ LAIVO NELAIMĖ

TOKIO. XI. 7. Japonų vandenyno ivyko nauja laivo nelaimė. Prie Kamojo rago Hokaido vakariname pakraštyje dėl iki šiol nežinomu

Vokiečiai pralaužė moderniausius kalnų sustiprinimus Krime

Žymūs vokiečių pasisekimai ir viduriniame Rytų fronto ruože. Kaip turku generolas atsiliepia apie naujają vokiečių armiją

SYRIAUSIOJI FIURERIO BŪTINĖ. XI. 7. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Krime vokiečių ir rumunų kariuomenės daliniai, nepaisydami kalnu vietoviu, kuriose nėra kelė, ir smarkiai kovojančių prieš ariergardų, sėkmingesi persekioti priesą toliau. Smingamieji kovos lėktuvai sumušė prieš pozicijas, kovus Sevestopolio išvirkintinė srityje, ir privertė daugelį baterijų nulti. Doneco baseine vokiečių ir italių kariuomenės daliniai vis žengė į priekį. Rytų fronto

centrinėje ruože pėstininkų divizijos pramušė stipriai įrengtas prieš pozicijas

ir pačiame daug belaisvių bei patrankų. Žemynų kariuomenės baterijos prie Peterhofo nuskandino vieną priešo prekybos laivą. Dienos metu sunkiojo ir sunkiausiojo karo

lairo bombomis buvo bombarduotas Leningradas. Kovoje su Didžiąja Britanija praėjusią naktį aviacija bombardavo uostus Anglijos rytu ir pietvakarių pakrašiuose. Tiesių pataikus bomboms į aprūpinimo imones, kilo dideli gaisrai. Kanalo

srityje ir prie Olandijos krantų buvo numušta 10, o prie Norvegijos krantų — vienas britų lėktuvas. Šiaurės Afrikoje vokiečių kovos lėktuvai sėkmingesi puolė britų kariuomenės stovyklas ir sustiprinimus Tobruke. Naktį į lapkričio 7 dieną nedidelis skaičius priešo bombonešių mėgino nesėkmingesi pulti kai kurias Šiaurės Vokietijos

vietoves.

BERLIN. XI. 7. Iš karinų sluoksnių pranešama: Verždamiesi į priekį per Jairos kalnas,

vokiečių kariuomenės daliniai

lapkričio 9 dieną rado moderniausius sovietų kalnu sustiprinimus.

Po smarkaus paruošiamojo apšaudymo artilerijos pabūklais pionierių smogiamieji daliniai pradėjo pulti. Ugnies apsaugoje jie prisitaikė prie sovietų kalnu pozicijų.

Bolševiku sutvirkintinuose buvo

modernių patrankų, pastatytų ant betono cokolių ir aprūpintų plieno uždangos šarvais, keturių vamzdžių kulkosvaidžių ir ugniasvaidžių.

Vokiečių smogiamieji daliniai išsiveržė į pozicijas, kovojo su ugniasvaidžiais,

rankinėmis granatomis ir sprogstamais medžiagais užtaisais, nugalėjo kliūties ir įgulias, išlaivindami kelią iš paskos einantiems pėstininkams. Drąsiai puolimais iš sparņų vokiečiai apsupo paskirus sustiprinimus, sunaikino sovietus pasibrišimą ir privertė sovietus pasitraukti. Vokiečių kariuomenės daliniai bėgančius bolševikus iš arti

persekiuoja.

ISTAMBULAS. XI. 7. Iš kelionės į vokiečių Rytų frontą sugrįžęs generolas Emir Erkiletas laikraštje „Cumhuriyet“ apie savo kellenės išspūdžius, tarp kitko, rašo: „Aš

vokiečių kariuomenę iš asmeninio patyrimo pažinau dar prieš Didžiųjų karą. Dabar aš turėjau progą tą armiją stebeti Rytų fronto kovoje su didžiausia pasaulyje karine pajėga. Aš esu tvirtiausiai išlikinė,

kad

naujojo vokiečių armija plėtasi mastu tebeturi tą pačią dvasią ir tas pačias aukštatas kokybės, kaip ir senojo.

Technišku požiūriu, taip pat iki smulkmenų apgalvota vadovė dabartinė vokiečių armija vis dėlto seną toli pralenkia. Šiame fakte ir glūdi negirdėtu jos laimėjimą per daugiau kaip dvejus metus paslaptis. Mes visur buvome sukti su draugišku nuoširdumu ir garbingu pristiminu buvusios ginklo brolybės. Ši garbė, be abejonių, taikoma visai turkų tautai“.

„Tol. Rytuose vien prisilytėjus gali įvykti sprogimas“

Japonija visiškai nebijo Jungtinė Valstybių pajėgumo. Iš Singapūro evakuojami japonai

TOKIO. XI. 7. Spauda vienintelė reiškia nuomonę, kad Kuruso pasiuntimas į Vašingtoną reiškia

paskutines Japonijos pastangas pasiekti japonų ir amerikiečių susitarimo.

Laikraštis pabrėžia, kad Japonija nepasitraukė nė per plauką nuo savo politinių tikslų, ypač Ramiojo vandenyno erdvėje. Svarbiausia priežastis, kuri kliudo japonams susiūti su amerikiečiais, „Čugal Šogio Šimpo“ nuomone yra tai, kad

Jungtinės Valstybės nepakanmai įvertina Japonijos jégą.

Ir dabar dar neivyo jokio ypatingo pasikeitimų padėtyje tarp Japonijos ir Jungtinės Valstybių — pabrėžia laikraštis, nurodydamas toliau, kad agresyvi Jungtinė Valstybių laikysena Japonijos atžvilgiu kasdien ryškėjanti. Šiuo požiūriu žiūrint, negalima reikšti jokio tuščio optimizmo, sprendžiant vien iš faktų, kad Kurusas pasiūstas į Jungtinės Valstybes.

„Jomiuri Šimbun“ rašo, kad

Japonija visai nebijo Jungtinė Valstybių pajėgumo

ir kad ji nenusilenks Jungtinė Valstybių norams. Ministeris pirmininkas Tojo nenukrypdamas sieks Japonijos tautinių tikslų. Šiomis aplinkybėmis Kurusas pasiūlmas yra paskutinis japonų mėginių išvengti konflikto. Atvykus jam į Vašingtoną, iš Kuruso laukama, — rašo „Mijako Šimbun“ — kad jis loš svarbu vaidmenį dery-

bose dėl padėties Ramiojo vandenyno pietvakariuose, kuriuose jau ir dabar

„vien prisilytėjus gali įvykti ekspliozija“.

TOKIO. XI. 7. Vienas japonų laivas, kurio pavadinimas pasilikė nežinomas, šiandien

išplaukė iš Jokohamos uosto į Singapūrą, tarimai, turėdamas tikslą evakuoti ten esančius japonus.

Tollau pranešama, kad tučtuojau nėra imanomas Japonijoje gyvenančių svetimšalių išvykimasis ir kad nustatytas laivų išplaukimo į Sanchaju tvaikaraštis laikinai paskelbtas nebegaliojančiu. Kaip praneša, draudimas išplaukti laivais paliečia visus sluoksnius ir visų taučių žmones.

ALGECARAS. XI. 7. Vakar Gibraltarate įvyko dideli laivyno ir sau-

sumos kariuomenės manevrai, kurie yra savos rūšles generalinė tvirtovės gimimo repeticija.

NEW YORKAS. XI. 7. New Yorko jūrų laivyno sluoksniuose patiria, kad Atlanto pietuose buvo torpeduotas anglų motorinis laivas „Cingalese Prince“ 8.474 tonų.

Fishas Amerikos kongresui pasiūlė paskelbti karą...

VASINGTONAS. XI. 7. Associated Press žiniomis, kongreso atstovas

izoliacionistas Fishas įnešė pasiūlymą, kad Jungtinės Valstybės paskelbti karą.

Kaip jau buvo pranešta, Fishas jau anksčiau yra pareiškęs, kad jis tokį pasiūlymą pateiks, nes jis esas iš tikinėjimis, kad šią pasiūlymą didžiajį kongreso dauguma atmetė.

Suomijų spaudos pasisakymas labai aiškus

HELSINKIS. XI. 7. „Suomija iš Sovietų Sajungos negavo jokio tai- kos pasiūlymo“, tokiomis ir panašiomis antraštemis visa suomių spauda skelbia Suomijos žinių agentūros oficialų pranešimą, kuriame

paneigiamos tarimos Sovietų Sajungos talkos sėlygos Suomijai.

„Anglių propagandos viltis suskaldyti Suomijos viešąja nuomonę vi-

siškai nuėjo niekais“, rašo „Helsingin Sanomat“. Panašiai pasisako ir „Usi Suomi“. „Suomijoje geriausiai žinoma, kokie mėlaginti yra anglų propagandos tvirtinimai“, pastebi laikraštis ir toliau pažymi, kad

išvijimas prieš ir iš tų sričių, kurios yra anapus senovinės suomių rytių sienos, yra pagrindinė krašto karinio saugumo sėlyga.

Stalino kalba -- aiškus to despoto pakrikimo įrodymas

Nuestabiai taiklūs Berlyno politinių sluoksnų pareiškimai dėl Stalino kalbos

BERLIN. XI. 7. Kaip užsienių reikalų ministerijos atstovas šiandien užsienių spaudos atstovams pareiškė,

Stalino kalba rodo dvasinių pakrikimų aziatiško despoto, kuris, kaip atrodo, istorijos ir kariinių žinių yra prisirinkęs iš kriminalinių romanų.

Jo kalbos pagrindinis bruožas yra baimė, kurios vedamas jis pradės šaukti dėl Vakarų fronto sudarymo. Stalino pamintėtieji nuostolių skaičiai yra sukiastoti. Jo išve-

džiojimuose aiškai jaučiamama neviltis.

Wilhelmstrassėje Stalino kalba yra laikoma šaltiniu vertingų informacijų apie diktatoriaus asmeninę būseną ir apie Sovietų Sajungos padėtį.

Stalinas, kaip toliau pareiškia, mėgino Vokietiją nugasdinti grasinimui nužudyti visus vokiečius „isibrovėlius“, ir čia buvo galima turėti galvoje vokiečių išžudymą, lygiai kaip ir karo belaisvių sušaudymą. Tačiau

Vokietija nesileidžia įbaugina ir nieku nesileidžia nukreipianti nuo savo tvirtinimų.

žmo sunaikinti bolševizmą.

Kaip į itin įdomų dalyką, nurodoma į Stalino reikalavimų sudaustyti Vakarų frontą prieš Vokietiją. I tą reikalavimą Wilhelmstrassėje kreipiama tik tiek dėmesio, kiek Churchillis tatai iš anglų pusės yra privėdės prie absurdų. Jei Stalinas tatai minti vėl iškelia, tai tatai turėtų būti mėgimimas save pači pa-

teisinti prieš sovietų tautą ir Angliją išperti dėl Sovietų Sajungos sugniužimą.

Apskritai, čionykščiuose politiniuose sluoksniuose Stalino kalba yra vertinama kaip

išvedžiojimai pasauliu svetimo tirono, kuris, sukvalėjęs savo kruvinoje sistemoje, yra netekęs bėkai kontaktu su savo tauta ir kuris žengia į prasūtį.

Dėl to tą kalbą reikėtų laikyti sovietinio diktatoriaus gubės glesme.

Addis-Abeboje sėdi apviltas negus...

Etiopų imperatoriaus emigrantinės svajonės Londone ir pikta tikrovė grižus į tėvyne

Jeigu 1938 m. vasara kam nors asidikinai teko pasisiuoti Browno hotely Londone, tam bus krites į akis vienės egzotikos svečias. Frie mažo stalelio, apsigaubęs būdinga juoda palerina, vieną vienas sėdi buvęs Etiopijos negus. Kelnerio belaukamas, jis rymo ant rankos, ir iš jo tamši melancholiški akii matyt, kad jis skendi gildose mintyse.

Apie ką gi jis taip galėtu matyti? Ar ne apie tai, kad čia, Browno hotely Londone jis turi sėdēti dėl to, kad davėsi anglų kalbamas, jog Judos Liūtui nepakelui dalintis valdžią Addis-Abeboje su Italija? Tikėdamasis anglų pagalbos, jis driso pradeti karą, ir tasai pasibaigė tuo, kad jis, štai, gyvena nebe Addis-Abeboje, o Bath'e, nedideliam Anglijos miestelyje, iš kur kartas nuo karto atvyksta į Londoną ir čia apsistoją Browno hotely.

Ar tenai berymodamas negus nesvajodavo vėl atstatyti Etiopijoje savo valdžią? Ar savo vaizduotė jis neregėdavo savęs, ant juodbėlio žirgo ijojančio į sostinę ir vėl beviešpataujančio amharams?

Vistiek, kokios anuomet buvo

negaus vienemos dumos: šiandien regim, kad jisai, kuris nuo italių šalindamas savo kraštą paliko kaip laisvas žmogus, nūn į Etiopiją sugrįžo jau kaip į anglų užvaldytą žemę. Kad

negus iš anglų negauna to, ko jis, Londone būdamas, tikriausiai tikėjosi,

paliudija ne kas kitas, kaip pačiu anglų laikraštis „Times“, iš kurio reportažu aiškiai matyti, kaip anglai, neduodami Etiopijai tikros nepriklausomybės, negu piktai apgavo.

Bet leiskim pačiam „Times“ nupiešti Etiopijos santykų eskitą:

Addis-Abeba šiandien yra keista vieta. To miesto gatvės šiandien pilnos britų karių ir valdininkų, kurių palaišo tvarką ir vykdą valdžią. Imperatorius Haile Selassie, savo ministerių bei pasėkėlių apsuptas, dabar gyvena savo rūmuose. Is yardo jis yra monarchas, bet tokį nėra patvirtintas. Kalbama, kad jo santykiai su britų valdžios vietinis greit bus sutvarkyti. Šiuo gitemu

visa atsakomybė ir valdžia yra išimtinai britų valdininkų ran-

kose.

Bet šitos administracijos remuoose

negui yra leista kurti savo vyriausybę. Tokiu būdu susidaranti dviguba administracija sukelia tam tikrų sunkumų, kuriuos turės išaiškinti sutartis tarp negaus ir britų vyriausybės. Negaus suverenumas bus pripažintas, bet jis kartu turės duoti garantijas, kad jis naujinai panaudos Didžiosios Britanijos jam teikiama parama.

Jau dabar galima tarti, kaip atrodys šitoji sutartis praktikoje. Briliantininkai jau perėmė etiopų armijos ir policijos vadovybę.

Kriminalinius teismus tvarko anglų teisėjai, o prokuratūra taip pat palikta anglams. Kai tik bus pasirašyta sutartis su negum, britų administracijos politinis vadovas Etiopijoje bus pavadinotas „British Agent“. Jo paskirtieji administracijos specialistai finansų, prekybos, teismų klausimams ir pan. bus paskirstyti negaus ministerijoms kaip „patarėjai“. Visiškai suprantama, kad pagalba, kurią Didžioji Britanija teikia negui skirdama tuos valdininkus, ipareigoja etiopų administraciją priimti jų nurodymus kaip privalomus.

Juk negus niekada negali užmiršti, kad jis Didžiajai Britanijai turi būti gil'ausiai dė-

kingas

ir kad britų pagalba jam ateity bus labai reikalinga...

Kitame reportaže „Times“ mini, jog didžiausias pavojuj, gresiai negaus valdžiai, yra trūkumas, elabuvių intelligentijos, kuri būtų krašto atnaujinimo laidas. Toliau, ryšium su karu šalyje išiyyravęs didelis palaidumas. Imperatoriui nepalankiu gyventojo rankose esa dideli kiekliai ginklų ir šaudmenų. — Kompetentingi britų politikos organo Etiopijoje pranešimas be kitokio konstataus, jog „britų vyriausybė yra pasiruošusi visuokėti praktiškai paremti negu. Tačiau nuo negaus pareis, ar jis pasirodys tos paramos vertas...“

Jis nepasitiki, būkstaudamas, kad jo šalis gali pasidaryti grynas protektoratas...

Planuojamas Prancūzijos miestų atstatymas

PARYŽIUS. XI. 7. Viename specialiaiame Afipo agentūros pranešime atvaizduojamas idomus Amieno Roueno, Beauvais ir tos aikštės, ant kurios stovi garsiosi gotikos katedra, atstatymo planas. Amieno katedra, pastatyta 12 šimtmetyje ir didžiausioji Prancūzijos bažnyčia (skliautu aukštis 42 metrai) yra atpalaiduojama nuo aplink ją esančių namų gruvišiu ir dabar iškyla visoje savo grožybėje. Dabar jau laisvoje katedros aikštėje, turinčioje vėduoklės formą, ateityje susibėgs miesto gatvės. Garsieji ir iš dalies suardytieji architektūros paminklai bus atstatyti miesto architektūros stiliumi ir iš vienės medžiagos. Kai kurie pastatai, pavyzdžiu teatras, bus pastatyti vietoje, kurie geriau atitinka savo uždavinui. Nešvarūs ir vandeningo miesto kvartalai turės išnykti, ir jų vietoje bus sodai ir aikštės. Tolimesnis statymo planas, kuris dabar yra tiriamas, tarp kito, numato pastatyti vieną aerodromą, dideli universi-

tetinį miesta, darbininkų kolonijas ir sporto aikštės. Roueno katedra taip pat bus atpalaiduota nuo namų, esančių jos aplinkumoje, kurie beveik visi yra dideli ir modernūs, ir tuo būdu miestas atgausias savo viduramžių stiliu. Iki fasado sudeges teatras vėl bus atstatytas. Rouenos jau dirba architektai ir amatininkai ir miesto gyvenimas yra atsigaunes. Beauvais katedra, kurios tešužalotas sprogesios bombos storas, dabar beveik 'au' pataisyta. Dar kol kas neturima plano, kuris numatyta atpalaiduoti katedra nuo jų supančių namų. Norima, kiek tai bus galima, išlaikyti gražias ir tradicines miesto senosios gotikos gatves. Ir čia bus apribotas namų aukštis, kad neapakenkti katedros išvaizdai. Kadangi mieste esančios kilimų īmonės per karą buvo sunaikintos, juo vete buvo pastatytas kilimų, keramikos ir stiklo muziejus. 18-tame šimtmetyje pastatyta Roueno rotušė, kurios fasadas yra užsiliukės, dabar atstatoma.

Pulkininkas J. Petruitis

Kaiči jie mus sušaudė

61

Tuoau po to staiga viskas taip nutilo, kad jokio šūvio nebesigirdėjo nei čia pat, nei toliau miške, tik sužiūstieji tebevaitojo. Niekaip negalėjome suprasti, kam jie dar tą komediją vaidino toliau, miško gilumoj, šaudydami.

Nors šaudymas ir nutilo, bet mes vis tiek, prisipaude prie vienas kito, gulėjome griovyje, nejudėdami iš vienos. Man nebuvu jokio pavojus, nes aš gulėjau pačiam griovio dugne. Ant manęs gulėjo Petras K., ant mano kojų gulėjo pulkininkas J. T. ir dešiniau kažin koks gudas, kuris visą laika kalbėjo „Otče naš“ (Tėvė mūsų). Apačioje begulinė mane suėmė toks kvailas juokas, kad pradėjau net garsiai kikenti.

— Kas tau yra, ko tu čia dabar juokies? — klausia mane Petras K.

— Aš juokiuos, kad jie ir sušaudyti mūsų nemoka, o jie dar mano kariauti!

— Gera tau juoktis, gulint apačioje, o man taip kulkos zvimbia pro ausis, net ausi nusvilino...

Mes tylime, o enkavedistai, prisiartinę vieniskai arti prie mūsų ir šautuvus beveik įrečiai į mūsu pečius, tik šūkuja:

— Petrovas užmuštas. Sidorovas sužeistas.

Molči, nerazgovarivat! — sušunka ant pradedančių tarp savęs šnibždėti kalinių. — Kur komandiras?

— Jo nėra, — tamsoje atsiliepia kitas enkavedistas.

— Aš matau, kad be manęs čia nieko neišeis. Klausyt mano komandos! — sušunka vienas enkavedistas išlindęs iš miško. — Jūs stokite čia, o jūs — tenai! O jūs kelkitės, kas dar gyvas? (A, vy vystavaite, kuo jie jaučia živis, sušuko ir mums enkavedistas, kuris dabar émési labai energingai vadovauti.

Dabar mums gyviesiems liepė sustoti ant plento gretomis po du. Sužiūstieji, gulėdami griovyje, dar tebevaitojo. Kiti visiškai nebevaitojo ir nebesikélé drauge su mūmis. Vaitojantiems ir dar kiek kalbantiems enkavedistai spatuks (lopetaici) ašmenimis galvas skaldė. Pradžioje nesupratau, ką jie ten daro, nes kai patamsye pasigirsta keistas duslus skambėjimas „kvank“, tuoau toje vietoje dejavimas nurimsta. Paskui, gerai išišiūrėjės, pamačiau, kad jie spatuks žambu dejuojančiam šveičia tiesiog į galvą, ir šis tuoau nutyla. Matyt, jiems nebepermiena tokie darbai dirbtai, gerai igudę vienu smogtelejimui perskelti žmogui galvą, nes karinis spatuks gan aštrus ir pakankamai svarus. Šaudyti patamsye, gal dar ir dėl to, kad mes čia greta stovėjome, matyt, jiems buvo nelabai patogu. Nedejuojančius, bet tik gulinčius, praedami pro šalį, apspardo, apdauso ir palieka gulėti. Vėliau sužinojau, kad kai kurie iš mūsiškių, naudodamiesi nepaprasta tamša, gerai sugebėjo suvaidinti negyvėlius. Kad ir labai skaudžiai jie buvo spardomi ir daužomi, bet neaiktelėjo, iškentė neparodydami jo

Vien per rugsėjo mėn. sovietai neteko 1,2 milijonų kareivių

BERLIN. XI. 7. Iš karinių šaltinių pranešama: Dideli bolševiku nuostoliai žmonėmis ir karos medžiaga, kurie jau iki rugpjūčio pradžios pasiekė mažne 5.000.000 sovietų kareivių, tėsiasi toliau ir rugpjūčio mėnesi. Vien per kautynes prie Dniepro ir Desnos kilpos sovietai neįėjo 53 junginių, ju tarpe 47 divizijų.

Viso nuo rugsėjo 1 iki 30 d. buvo sunaikinta 59 sovietų šaulių divizijos, 11 šarvuociai divizijų, 1 kalnu divizija, 2 pėstininkų, 1 šarvuociai ir 1 parašiutininkų brigada. — vieno 94 didesni junginių

su atitinkama karienės medžiagos mase. Be to, sunaikinta arba išsklaidyta daug paskirų būrių, batalionų, llaudies milicijos junginių ir pan. V'uose fronto ruožuose,

1,2 milijonų kareivių skaičius, kurių sovietai neteko 1941 metų rugsėjo mėnesi, yra veikiančios per mažas negu per didesnį.

Italų karienės vadovybės pranešimas

ROMA. XI. 7. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: „Vakar dienos būvyje iš praėjusių nakti prieš lektuvai perskrido kai kurias Sicilijos ir Campanijos sritis.

Kai kuriose vietose buvo numesta bomba, kurios gyventojų tarpe ne padarė aukų ir sukėlė tik nežymius nuostolių. Vakarykštėje vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešime paminėtojo puolimo Augusto aukos pasiekė 10 žmonių. Diegnas būvyje vietas zenitinė artillerija, numušė tris prieš lektuvus. Šiaurės Afrikoje itin gyvai veikė mūsų artillerija Tobruko ir Sollum frontuose. Anglių lektuvai buvo išskridę į Bengazio ir Tripolio sritis, kur numetė bombų. Viena lektuva numušė mūsų naikintuvą, o du kitus — zenitinė artillerija.

Rytų Afrikoje priešas megliano prasimūsti įvaliuose Gondaro fronto ruožuose, tačiau mūsų kariuomenės daliniai tuo mūginimis visur atrėmė. Igalo pranešimų apie vakarykštėje vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešime pagarsinta

NEW YORKAS. XI. 7. Atstovų rūmuose respublikonas Shortas Wendel Willkie pavadino mėgstamčiu pečių, pompačiu rėksniu. Jis kvietė respublikonus atskiratytį šiuo „sukčiumi“. Willkie nesas respublikonas, bet visada buvo demokratas.

Willkie respublikonų partijos atstovaujančios penktajai kongreso.

Jis esas sulaužęs pažadus, kuriuos jis savo metu daves per rinkimų kampaniją, būtent, kad nė vienas Jungtinii Valstybių vyras nebus siunčiamas į užsienius. Asmeninis britų karalinės poros arba Londono bardamu žavingumas turėjo, kaip Shortas toliau pareiškė, per jo kelionę į Londoną į palenkinti į britų puse.

Kaičių gyvybės ženklo. Paskui jie pabėgo į miško gilumą. Bet tokių, kuriems atėjo mintis į galvą tuo būdu išvengti mirties, buvo nedaug.

Išrikiavę mus gretomis po du nuvedė mus apie puse kilometro tuo pačiu plentu pirmyn ir sustabdė. Atėjo ir enkavedistų vadas. Enkavedistai keikėsi tarp savęs ir tą patį savo vadą keikdami pludo, kad jis tokios svarbios „operacijos“ metu nežiūri savo vietus.

— Ničego, seičas privėdiori vsio v poriadok! Postroite ich po četyre. (Neko, tuoau viską sutarkysime!) Išrikiuotų juos po keturis.

Išrikiavo mus eilėmis po keturis ir sušuko:

Skorėje ložis, mat-mat! (Greičiau gulkit, mat-mat!).

Mes sugulėme kniūpti. Priešakinėje eilėje gulėjome iš kairės į dešinę Petras K., pulkininkas Juozas T., aš ir dešiniau manęs nepažistomas gudas.

— Nepodymat golovu, neogliadyvatsia, molčat, nerazgovarivat, mat-mat! (Nekėloti galvos, nesidairyti, tylėti, nesikalbėti, mat-mat!). — šaukė kairėj pusėj stovintieji enkavedistai, beveik įrečė šautuvus į mūsų nugaras.

Enkavedistams kurie stovėjo dešinėj plento pusėj, vadas įsakė pereiti į kairiajā. Tokiu būdu iš dešinės pusės niekas mūsų nebesaugojo, visi jie sustojo kairėj pusėj. Dabar jau mums visiems pasidare visiškai aišku, ką jie toliau su mumis darys. Enkevedistus, ginkluotus šaučuvais — kulkosvaidžiais, sustatė vienodais tarpekliais vienas nuo kito. Tarp jų sustojo enkavedistai, apginkluoti paprastais šaučuvais. Dabar enkavedistų grandinė pasidarė labai tiršta, nes visi enkavedistai susirinko vienoj pusėj.

Literatūros barai

Kritikos nuotaikomis

Rygiškių Jonas kartą savo lietuvių kalbos gramatikoje išraše pažyrdi „alus gerti sveika“. Tvirtinama, kad vėliau tas sakinytis iš Rygiškių Jono gramatikos buvo išbrauktas. Tai ne todėl, kad tas sakinytis nebūtu lietuviškas, bet todėl, kad sakinytis turinys ne visai atitinko tiesą. Juk per daug gerti alu, tur būt, nesveika. — Panašiai galima būtė pasakyti apie kritiką. Kritiką vartoti, rašyti ypač sveikas reiškinys. Tačiau pasiduoti bergždžiai kritikos nuotaikai, nepasižūrėti, nesurastį tinkamas formos, yra nesveikas reiškinys.

Apie kritiką tur būt, galima būtų parašyti tomu tomus. Kritikos menas jau senovėje buvo. Tačiau liudija ir pati žodžio kilmė. Graiku žodžiai „kritikos“ reiškia meną nagrinėti, vertinti. O kitas graiku žodis „kriterion“ reiškia kurį nors pažymį, vertą nagrinėti, vertinti, spręsti. Be abejo, kad abu žodžiai aiškiai nusako ir pati vertinimo arba kritikos meną. Tačiau drauge iškyla ir kritikos meno objektas. Be abejo, kritikos menas suskyla į visą eilę šakų. Juk yra, pasakyme gyvenimo kritika, mokslo kritika, bet kurios teorijos kritika, pagaliau literatūros kritika. Jei kitos kritikos labiau atitinka nagrinėjimo, vertinimo savoką, tai literatūros kritika, drauge su nagrinėjimais, vertinimais, net senovės laikais buvo iškėlusi tam tikra klaušimą. Jei apskritai yra literatūros kūrinys, tai koks gi tojo kūrinio tikslas, kam jis tas kūrinys reikalingas. Senovėje dažniausia buvo atsakoma, kad kūrinys turi būti didikštakas.

Netenka aiškinti, kad vėlesnialais laikais ne be taip žiūrėta i kūrinį. Svarbiausia norėta moksliškai aptarti koks meno, literatūros kūrinys turi būti. Čia susila su estetikos disciplina, nes kūryje buvo atraustas grožio turinys, o taip rasta ir grožio forma. Galima būtų kalbėti apie kritikos mokyklas, kaip jos pasireiškė Europoje. Jos labai dažnai vadinos pagal tautų literatūrą arba meną. Vokiečių filosofas Lessingas savo „Literatūros laiškuose“ išdėstė savo kritikos teoriją. Lessingas teigė, kad kūrinys negali būti skaldomas i bet kurias dalis, dalytes ir pagal tai ver-

Tenkai pabrežti dar apie vieną kritikos meno pobūdį, kuris ypač pasireiškė rusuose. Tuo labiau, kad tam tikros itakos tas pobūdis turėjo ir mūsų kritikai. Tai, tur būt, ideologinė kritikos rūšis. Pradedant nuo Bielinskio, Černyševskio, Dobroliubovo, Pisarevo, rusuose visados ideologinė mintis reiškėsi, nors iš skirtinų ideologinių pažiūrų buvo minimi atstovai. Ideologiskai rusų kritika reiškėsi ir dabar, tarybiniais laikais. Kiekvienas kūrinys buvo vertinamas pagal tai, kiek jis tinka ideologijai. Jei tarjamasis kūrinys pritaikytas ideologijai, kūrinys vartingas, bet jei nepritaikytas, kūrinys blogas. Be abejo, kad tokis vertinimas yra labai siauras.

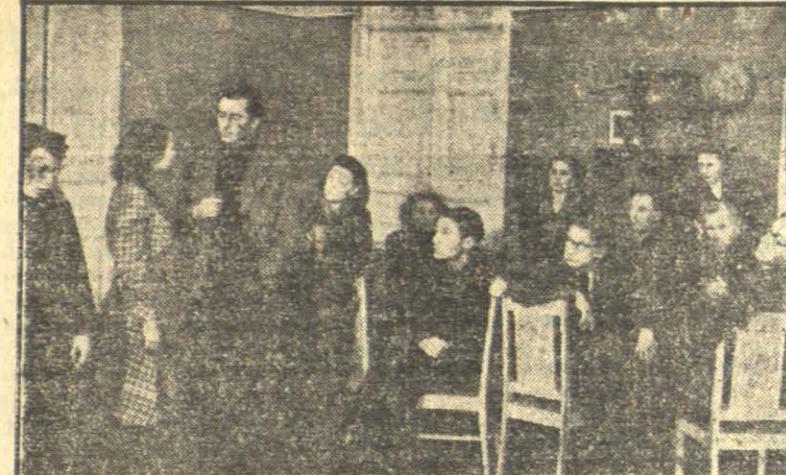
Tenkai prieiti ir prie mūsų kritikos. Galima tvirtinti, kad mūsų kritikoje, nors ir kulkai vadinant

tinamas. Lessingas ryškiai pabrėžė kūrinio visumos pilnatiess reikšmę. Tik pagal kūrinio pilnati, kūrinys turi būti vertinamas. Nesunuma suprasti, kad čia Lessingo buvo pasakyta apie būtiną kūrinio turinio ir formos derini. Vadinas, kritikos menas yra tas menas, kuris moka kūrinį išnagrinėti pagal turinį ir formą. Atseit, turinys yra kaž kas tas, kas kūrinui atneša nauja, dar niekeno neįskeltą faktą, o forma leidžia tą faktą paaiškinti, pailiustruoti, informuoti.

Bet gi šalimais tokios teorijos iškilo ir kitokia pažiūra. Nors Lessingas nagrinėdamas kūrinius, knygas, niekados nelietė autorius. Lessingui buvo tik objektyvus kūrinys, kuris prasideda ir baigiasi kūrinio knygoje. Tačiau tai ir buvo Lessingo teorijos trūkumas. Prancūzų rašytojas kritikas Saint Beuve'as iškėlė naują pažiūrą, naują teoriją, ir praktiką. Saint Beuve'as tvirtino, kad kūrinį vertinant reikia atsižvelgti į patį autorių, į autoriaus psichologiją. Apiskritai reikia išaiškinti, kodėl autorių tokį ar ne kitokį kūrinį kūrė. Atrodo, kad ši Saint Beuve'o pažiūra, o taip pat ir kitu Europos masto pasekėju (Croce) yra teisinga. Aišku, kad teisinga tik su ankstybesnėmis pastabomis, būtent kūrinio turinio ir formos pastabomis.

Tenkai pabrežti dar apie vieną kritikos meno pobūdį, kuris ypač pasireiškė rusuose. Tuo labiau, kad tam tikros itakos tas pobūdis turėjo ir mūsų kritikai. Tai, tur būt, ideologinė kritikos rūšis. Pradedant nuo Bielinskio, Černyševskio, Dobroliubovo, Pisarevo, rusuose visados ideologinė mintis reiškėsi, nors iš skirtinų ideologinių pažiūrų buvo minimi atstovai. Ideologiskai rusų kritika reiškėsi ir dabar, tarybiniais laikais. Kiekvienas kūrinys buvo vertinamas pagal tai, kiek jis tinka ideologijai. Jei tarjamasis kūrinys pritaikytas ideologijai, kūrinys vartingas, bet jei nepritaikytas, kūrinys blogas. Be abejo, kad tokis vertinimas yra labai siauras.

Tenkai prieiti ir prie mūsų kritikos. Galima tvirtinti, kad mūsų kritikoje, nors ir kulkai vadinant



„Brandos atestatas“ Kauno Dramoje

Po visų ši sezoną atnaujintu veikalu — „Direktorius Flaksmanas“, „Tartufo“, „Žento“, „Klastos ir meilės“, „Sudrumstosios ramybės“, „Marios Stuard“, „Prisikėlimo“, ir ši sekundinė išleidžiamas Goldonio „Viešbučio šeimininkės“, baigiamas ruošti ir pirmoji premjera. Tai vengru dramaturgo Laslo Fedoro 3 veiksmų pjesė „Brandos atestatas“. Siemet tai bus pirmoji Kauno Dramos premjera po aštuoniu atnaujinimui, pareikalavusį iš Dramos studijos pirmo kurso mokinė. Tai bene pirmas tokis atsitikimas mūsų Dramoje.

Premjeros proga numatomā išleisti atitinkamą leidinį ir suruošti dienos aktualijų parodė.

J. A.

Be to, kritikas, kaip sakoma, visados turi mokėti išskelti vertibes, paskaitinti kūrybą, o ne dingti ir pražūti smulkiuose ginčeliuose, laibai dažnai asmeniško pobūdžio ir nė kiek nemokėdamas nagrinėti ir vertinti autoriaus kūrinio psichologiškal.

Kritikas tur mokėti sudaryti tokią nuotaiką, rasti tokią formą,

kad kūrinys išgytų daugiau vertės,

kad jis būtu labiau išreiškštas,

labiau išprasmintas. Pagaliau, jei kritikas blogai, menkai vertina kūrinį,

tai čia taip pat turi reikštis ne jo temperamentas, bet jo samojus,

akiratis, forma. Kritikas turi rasti tokią formą, kad ir menkai vertinamas kūrinys, būty taip vertinamas tegu bus leista taip paradoksaliai pasakyta, pradėtu pačiam autoriui nebenatikti, o pradėtu pažiūpti kūrinio kritiką. Pagaliau, tai liečiai ir skaitytoja. Skaitojas kūrė nors kūrinio kritika skaitydamas turi matyti, kaip gražiai, sauningai, nlačiai, kultūriškai monok menkai kūrinį nivelioti iki savo vertės, o ne brutaliai kūrinį išneiktinti, o dar labiau kūrinio autoriui.

JUOZAS ŽLABYS

Be to, kritikas, kaip sakoma, visados turi mokėti išskelti vertibes, paskaitinti kūrybą, o ne dingti ir pražūti smulkiuose ginčeliuose, laibai dažnai asmeniško pobūdžio ir nė kiek nemokėdamas nagrinėti ir vertinti autoriaus kūrinio psichologiškal.

Kritikas tur mokėti sudaryti tokią nuotaiką, rasti tokią formą, kad kūrinys išgytų daugiau vertės, kad jis būtu labiau išreiškštas, labiau išprasmintas. Pagaliau, jei kritikas blogai, menkai vertina kūrinį, tai čia taip pat turi reikštis ne jo temperamentas, bet jo samojus, akiratis, forma. Kritikas turi rasti tokią formą, kad ir menkai vertinamas kūrinys, būty taip vertinamas tegu bus leista taip paradoksaliai pasakyta, pradėtu pačiam autoriui nebenatikti, o pradėtu pažiūpti kūrinio kritiką. Pagaliau, tai liečiai ir skaitytoja. Skaitojas kūrė nors kūrinio kritika skaitydamas turi matyti, kaip gražiai, sauningai, nlačiai, kultūriškai monok menkai kūrinį nivelioti iki savo vertės, o ne brutaliai kūrinį išneiktinti, o dar labiau kūrinio autoriui.

pažaščia ir padarė judesi, tartum bučiuotu kieno nora ranka.

— Kvailys! — sumurmėjo Vaitkunas ir netrukus išėjo iš kambario.

— Aš jis gerai pažiūstu, — kalbėjo paskui dailininkas Nameikai. — Kartu mokėmės. Jau pradžios mokykloje pardavinėdavo valkams šutintas pu-

pas ir žirnius, kuriu jam motina pilnas kišenes pripildavo. Jei pristigdavo koks mokinys rašalo, tai niekuomet nesikreipdavo iji — žinijo, kad vistiek dovanai negaus net plunksnai padažyt. Dabar jis pasidara-

re dar juokingesnis. Matytum, kaip moka pasipūsti prie tuos, kurie už jis „mažesni“, ir kaip apgallėtinai susigūžia, jeigu susitinka „aukštėmis“...

Brolity mano! Matytum, kaip jis tūpčioja! Toks sakau tau (atleisk, žinai, nemegstu daugiskaitos!), galés ligi ministerio priopti.

— To dar nepakanka.

— Bet mažai ir trūksta. Prisipažinsiu jums, nemegstu mūsų valdžios žmonių. Ar jie kaip nutuokia apie meną? Pinigas, popieriai, rezoliucijos — tai visa ju išmintis. Bet juk nuo to iš proto galima išsikraustyti. Tačiau pasišnekėk su jais: išvalyduoja pačias gyvybingiausias pareigas atlieka. Pasrasčiausias žmoguitis, prikopes direktoriaus kėdę, pradeda vaikščioti pasipūties kaip kalakutas. Nuolat ieško progų prakalbos sakyti. O jau jūs tos prakalbos! Viešpatie, kas per menkumas minties? Suraižyta jis pačiu banaliausiu žodžiu. Ir kas juokingiausia, kad visuomet, kai mūsų aukštisiesems valdininkams prireikia jie išeina viešumon ir sako: „mūsų kraštas reikalauja to ir to, mes turime paslaukoti tėvynei!“ Vilki būtinai juodu apsaustu, nešioja katilių gėras, mūvi odinėm pirštinėm net tada, kai nuo šilimos galva kvaista. Tai oficialioji pusė. O pamatytmu ju privatū gyvenimai! Lengviausiai patirti, kai tokie ponai jisgeria!

Tada viskas susimaišo su valstybiniais reikaliuose, kai kūrė nivelioti iki labai žemai susilenkė, kepurę paspaudė po

pačius susiūlymas.

— Pats to niekuomet nesužinosi!

— Piltai atrėzė dailininkas.

— Man atrodo, kad nekorėtiškas elgesys, visoks kvailiojimas nėra joks laisvumas.

Dailininkas nieko nebeatsakė, tik atskyrė čiuproje skyrimą, pakreipė pamaldžiai galvą, sučiaupė lūpas ir mažyčiai žingsneliai, taip, kaip vaikščioja jaunus mergaitės, kuriu batukai turi perdaug aukštas kulnis ir kurios segi labai siaurais sijonais, perėjo per kambari. Paskui žemai

žemai susilenkė, kepurę paspaudė po

pačius susiūlymas.

— Kas yra laisvumas? — iškišo

teisininkas.

— Pats to niekuomet nesužinosi!

— Piltai atrėzė dailininkas.

— Man atrodo, kad nekorėtiškas elgesys, visoks kvailiojimas nėra joks laisvumas.

Dailininkas nieko nebeatsakė, tik atskyrė čiuproje skyrimą, pakreipė pamaldžiai galvą, sučiaupė lūpas ir mažyčiai žingsneliai, taip, kaip vaikščioja jaunus mergaitės, kuriu batukai turi perdaug aukštas kulnis ir kurios segi labai siaurais sijonais, perėjo per kambari. Paskui žemai

žemai susilenkė, kepurę paspaudė po

pačius susiūlymas.

— Kaip matai, jūs gana „revoli-

cijonieriškai“ nusiteikės.

— Kiekvienas menininkas turi ko-

NELĖ MAZALAITĖ

De profundis

Iš gilumos šaukiu

prie Taves, Viešpatie —

Viešpatie, ar girdi?

Kai kalini surinkintą išvęzė

mūsų dirvų java alkanoms

Maskvos gerklėms,

ir avies garbana keliauja

pridengti mūsų priešų kūna.

O mūsų kantrybė begalinė,

kaip dangua skliautai.

Dirvonauja žemė, pasiilgusi plūgo,

jos šeimininkas išvadintas liau-

[dies prieš, tiek užėja rugių sauja;

pieva apželė piktžolėmis,

ir miršta medžiai girių tankmē-

je —

mūsų kantrybė neišsenkama,

kaip Tavo žvaigždės,

kurios krenta būriais,

ir vis tiek jų nejveiki suskaityti.

Ne svirtys girgžda

apsimiegojusios mergaitės ranka-

[se —

užšaunamos vagono durys!

Mes trokštame,

važiuodami pro mūsų vandenį,

per plūsus regime lyvuliuojan-

[upe,

ir mūsų moterys alpsta

nuo gerklės sausumo.

M

Kaunas prieš vienerius metus

Du puslakščiai iš dienyno

Lapkričio 7 d., trečiadienis

Didžiosios revoliucijos šventės išvakarė. Jau viskas yra išbaigtą, jau visur šventiška nuotaika. Daug kur parašyta „spalio“, kitur g. „spalio“. Temka priminti ir viena juokinga nuotykį. Kažkoks Krasnos Armijos karys, rodos, kapitono laipsnio, laikinų ginklų rūšies, gana veiklus, o gal šventės išvakarių proga lágėrės norėjo perskaityti, apadieji Stalino atvaizdo „spalio“ žodį. Tačiau jam išėjo, kad tai yra Stalinas. Mat, kitaip ir negalėjo suprasti. Jei yra Stalino atvaizdas, tai turi būti ir Stalino parašas. Tačiau jam paaškinė, kad tai yra „spalio“. Tuo atkrito pirmenybės, kad sugeba skaitytį ir lotynų raidėmis.

Nors išteista šventės proga pagražinimams nemaža pinigų, bet jąpūdis yra nekokis. Temka pabréžti, kad visas mėste pagražinimas yra skytas. Tai, gal būt, todėl kad visi pagražinimai yra valstybiniai. Privatios iniciatyvos čia nematyti. Pagaliau, be galio monotoniški, nes visur vienoda spalva. Taip pat monotoniški ir šūkliai. Atrodo, kad visas grožis yra kažkokia dedervinė, kuri visai nesustėja su kito svelkiai, o tik atkritus pluta, kuri turės nudžiuti ir nukristi. Tokiai monotoniškumo pastaba ne aš vienas pastebėjau, bet ir kiti. O išleista pinigų nepaprastai daug. Netikromis žiniomis tvirtinama, kad išleista 250.000 litų. Tai, man atrodo, didele lietuviški pinigai.

Tačiau eikime truputį pasivaikščioti. Jau atėjo vakaras ir jau švencia elektros lempos. Tačiau pažadu na visur išvedžioti, o tikt sustoti ties svarbiausiomis vietomis. Be to, dar ir rytoj teks pasivaikščioti. Jei dienos metu buvo matoma Užsienio Reikalų ministerija apetatyta Tarybu feodalu atvaizdu veidais, tai dabar ministreria labai švencia prieš Karo muziejų ir Vienybės alkštę. Viršuje rusų kalba parašas — „da žirastvuet 23 oktiabria“. Rodos, prieš Karo muziejų yra ir kitas parašas, bet aš ją neperskaityti. Likviduotoji Karinių Ramovė (Krasnyj dom) neturi jokių lietuviško parašo, o tikt visa eilė pia- katinu, nuolatinu šūkliai. Ten pat visa eilė Tarybų maršalo atvaizdu. Kokios yu viesos dar nežiūriu. Tai gal padarysiu truputį vėlau.

Kai vėl atsidūriau ties Karo muziejumi, tai radio transliavo kažkokios latvės kalbą. Ši kur ji kalba ar nė Rygos, ar iš Kauno teatro? Tikt tiek pabréšiu, kad jis gana artistiškai kalbėjo. Kai vėlau girdėjau kalbant lietuviška baba, tai tiesiog gėda pasidurė. Pagaliau buvo kalbėta ir estiškai. Teatras taip pat žiba, nes švencia lietuviškais ornamentais, bet dabar statiniška saulė, su raudona žvaigžde vidiuryje. O kai prieš tai mačiau einant viena mūsų aktore, tautiškais drabužiais apsitaliusia, tai ir manau, kad teatre kas nors yra.

Ties Karo muziejum, kaičiau jaudžiau, buvo šnipu. Tai vis jauni vyrukai, nors aš ir pats nesenas. Stovi vietoje, dairosi arba prieinā arčiau. Labai ne-

SPORTAS

Stalo teniso rudens turnyras

Kūno Kultūros Rūmai lapkričio 11–13 d. d. didžiojo Kūno Kultūros Rūmų salėje rengia Kauno stalo teniso rudens turnyrą. Turnyre bus vienos penkios varžybos: vyrų ir moterų vienetai, vyrų moterų ir mišrus dvejetai. Turnyre gali dalyvauti visi Kaune esantieji stalo tenisininkai – civiliniai ir kariniai. Zaidikai turnyrą išsirašo Kūno Kultūros Rūmuose, nurodymam, kas, su kuo (dvejetuose) ir kuriose varžybose dalyvauja. Israšyti galima iki pirmadienio, lapkričio 10 d., 12 val. Turnyro varžybų schema sudaromas lapkričio 10 d. 12 val. burtų kelii, iš anksto įrašant stalo teniso vadovo vertinimui geriausius dalyvius iš skirtas varžybų daile.

Turnyro žaidimai vyks lapkričio 11–13 d., 17.30–22.30 val. Varžybos bus vykdomos vieno mīnuso sisteme, išsprendiant laimėjimus vienos varžybos 2 laimėjimais setais, tiki vyrų vienete varžybos baigme – 3 laimėtai setais. Zaidynių eigos planas iškabinamas žaidimų vietoje. Smulkus žaidimų paskirstymas skelbiamas žaidimų pačioje žaidimuose.

Prieš pat laikraščio išleidimą patyrėme, kad Kaune futbolo pirmenybių tvarkaraštyje išvyko eilė pakeliui. Sekmadienį vietos numatyta dveju rungtynių: Wehrmachtės – Perkūnas ir LGSF – LFPLS, išvyks kiti vienos: Tauras – Kovas. Susitikimas bus 14 val. Teisėjas Brazauskas.

Teisėjas Brazauskas. Paskutiniame futbolo komiteto posėdyje buvo svarstyta LGSF – Perkūnas rungtynių likimas. Kaip žinome, Perkūnas neatsivyo į alkštę. Futbolo komiteto nutarimui laimėjimas – pasekmė 3:0 – užskaitytas LGSF vienuolikai.

Krepšinio rungtynių nei Šandien, Šeštadienį, nei ryt, sekmadienį, ne-

numatomas. Toliau krepšinio rudens turnyras, atrodo, bus tesiamas Kūno Kultūros Rūmų didžiojo salėje.

pakenčiu, jei dvim einant ir kalbant, užnugaryje kas nors seka ir neatsi- lieka. Žinok, kad tai nedoras žmogus. Si vakara pasitaikė tokiu net keletas. Tegu juos dievai, kur nors nušuka.

Lietuvos Bankas, aukso kasykla vienos išdavikams, apžiūstės Neprisklausomybės švenčių dekoracija, eglės forma stilizuotomis suvertomis elektros lemputėmis. Stilinga, graži, lietuviška! Neatsimenu ar yra kuris nors raudonas atributas. Rodos, kad nėra. „Justitia est fundamentum regnorum“, klasikala savo forumo kolonomis, dabar bolševiku lietuviu taučios teisės falsifikacijos vieta, visai nekaip dekoruota. Tik nuo viršaus, kaip kokios raudonos kolonus, kabo lietuvių raudonos vėliavos.

Laisvės alėjos gale yra dekoracija iš trijų vėliavų, kurių prieškaijal nukreipi į vakarus. Vienoje pusėje matyti valždas, kur Krasnos karys stovi su šunimi. Ten pat parašas apie nepaprastos stenos budrybę. Be to, dar pašienio stulpas su parašu SSSR (rusiškai). Tai tiesiog biauru.

Komunistų Partijos Rūmai (anksčiau „Pažangos“) ne kažin kaip iliuminuoti. Cia yra Stalinas ir Leninas, atskirai ir po pora. Viena b. „...“ smulkmena. Stalino ir Lenino plakatas kažkaip pakrypo. Tai pataisė darbininkas, vėlau su virse išrauktas į langą. Tai savo rūšies triukas. Tačiau ne apie tai kalbu. Pagal mano burtus tokis Lenino portreto kryptelėjima, yra blogas ženklas.

Lapkričio 8 d., ketvirtadienis.

Vakar susitariai būti visi diena namuose, o pas mane turės ateiti 6 val. Tada papasakos visus išpūdius, kaip buvo sutikta ir kaip praėjo „didžioji revoliucijos šventė“. Pats sumaniamas visai nesirodyti, kad nesukelčiai be reikalingos pagiežos. Tačiau diena pasitinkalo gana blaūri. Matyt, kad ir pats dangus nepriraria. Apie vienuoju ilgą valanda pradedė kristi dideli sniego gabalai. Tokie, kaip klekviens tauta savala vadina. Mes lietuvių kartais pasakome, kad tai „ubago kąsniai“, o p.vz., švedai sako, kad tai lapiai pirstinėtis. Kažin kaip bolševikai vadina tokį reiškinį?

Neiškenčiai ar išėjau pažiūrėti, nes buvo girdėti muzika. Mačiau, kaip krasnu karių voros per sniegą išpladibos migla traukė į alkštę. Matyt, buvo „Štykuotis“ šautuvali į speninės kepurės, „Stykas“ kaip „stykas“, bet jau tas bolševikai „šlemas“ (šalmas) tai tiesiog mizerija. Sudrube, sukepurių siūlės. Tačiau kepurė turi ir gera puse, nes tuo pasako, kad tai bolševikas. Vadinasi, žmogus turi šalintis. O kai antra kartą išėjau, tai jau važiavo kariuomenės voros iš alkštės namon. Jie visi ėjo pro tribūna. Ten juos svelkino, o gal būt ir jei griausmingai šaukė „ura“. Bet dabar važiavo patrankėlės, vėlau, rodos, tanketės, ir tai buvo visa „muzika“. Ašišu, prieiti arčiau negalima buvo, nes buvo pastatyta apsauga.

A�e dienos sutemu laika girdžiu, kad beldžia prie durų. Beldžia sutar-

ŠANDIEN MIEGANČIOJI GRAUOLĖ

Kauno Teatre Šandien baletas „Miegančioji Grauolė“.

Sekmadienį dienos metu opera „Rigoletto“ ir vakare pirmą kartą į šezoną Goldoni 3 v. komedija „Viešbučio ūžimininkas“. Dalyvauja: Raimaitė, Brinka, Dineika, Kubertavičius. Kupstas, Petruskas.

RYTOJ 10.30 VAL., KAUNO KAPI- NĖSE PAGERBIAMI ŽUVE VOKIE- CIAI IR LIETUVIAI KOVOTOJAI

Sekmadienį, lapkričio 9 d., Kaune įvyks viešas žuvusių šame kaire ir per Pasaulinį karą pagerbiamas. Ponas Generalinis Komisaras von Renteln ir karinis Kauno komendantas ponas pulkininkas Justas kapinėse prie Vytauto prospektu 10.30 val. padės vainikus ant žuvusių vokiečių kareivių ir draugų lietuvių kapų. Iškilmėje dalyvaujančios vokiečių kariuomenės, vokiečių policijos ir lietuvių apsaugos dalinių būriai.

IR IŠ KAUNO ISVYKO SAVANO- RIU DALINYS

„Tėvynė“ (nr. 23) rašo, kad spalio 27 d. iš Kauno į užimtas Sovietų Sajungos sritis išvykusių Lietuviai Bataliono II-jį kuopą. Išvykstantiems kariams pirmiausia žodžiai tarei vokiečių kariuomenės atstovas, kuris pažymėjęs, kad išvyksta lietuvių karių į jungiamis į vokiečių kariuomenės eiles, ir palinkėjės jems sekminės vykdyti pavedamus uždavinius. Išvykstantiems mūsų kariams buvei pristatytas vadas kačitonas Werner. Išvykusioje kuopojė yra ir keturi mūsų karininkai: kap. Narbutas, itn. Dauskuras, j. itn. Dapkus ir j. itn. Bartkus.

Ta pačia proga laikraštis pastebi, kad ir anksčiau mūsų Savanorių dalinį išvyko į Rytus. Kartodamas Deutsche Zeitung im Ostland žodžius, laikraštis rašo, kad išvykė į savo paskyrimo vietas savanoriai irodė, kad Lietuva yra pasiryžusi atlikti savo pareigų ir užsitarnauti savo naujoje santvarkoje.

GRĀZINTI NETEISĒTAI NACIO- NALIZUOTI NAMAI

„Tėvynė“ (nr. 23) rašo, kad Šiauliase, bolševikams pradėjus vykdyti privataus turto nacionalizaciją, buve nacionalizuota daug namų ir tiems savininkams, kurių pastatai turėjo mažesnę kvadratūrą, negu buvo nustatyta nacionalizacijos ištakyme. Pav., kvadratūrai padidinti būdave ištaikėti koridorai, broliai ar kitų tūnių namai sujungiami į viena bendrą kvadratūrą ir t.t.

Dabar Šiaulių Miesto Savivaldybė neržiūrėjusi vieus nacionalizuotusius namus ir radusi, kad dalis ju negalėjusi būti nacionalizuota. 17 neteisētai nacionalizuoti namai, jau gražinta savininkams. Toliese numatyta gražinti savininkams visus nacionalizuotus pasilenkiant su ištakymais namus.

KIEKVIENA ISTAIGA IR GYVEN- TOJAS GALI GAUTI KAUNO MIESTE GYVENANČIO ASMENS ADRESĄ

Išvijus bolševikus iš Lietuvos, Kriminalinės Policijos Kauno Miesto Adresų Biuras (gyventojų meldavimo istaiga) tuoju buvo pradėtas tvarysti ar tuoju pradėjo veikti kaip ir anksčiau, prie bolševikus, tarnaudamas klekvienu asmens reikalamas.

Adresų biure klekvienu valdinė istaiga nemokamai, o privačios ištakos yra asmenys už minimalų 0,05 RM atlyginimą gali gauti Kaune gyvenančio pageidaujamo asmens adresą.

Pabrėžiama, kad Adresų Biuras dirba ne vien policijai, bet kaip jau minėta, klekvienam.

Kreiptis – Kaunas, Laisvės alėja 21, II aukštasis.

APLINKRAŠTIS VISU VAISTINIŲ VEDĖJAMS

Remdamasis Pono Generalkomisaro Kaune parėdymu, pranešu, kad nuo šių metų lapkričio mėn. 10 dienos iš valstinių be gydytojų originaliai receptų klekvienu atskiru atveju atliekanti drudžiamą šie medikamentai ir chemikalai: Acetonum, Acid. citricum, Acid. lacticum, Acid. tartaricum, Adeps lanæ, Bismuthum et sales ejus, Borax, Bromum et sales ejus, Chininum et sales ejus, Coffeinum et sales ejus, Glycerinum, Kreosetum, Oleum lini, Oleum Oli- varum, Oleum Ricini, Theobrominum et sales ejus.

(pas.) Dr. B. MATULIONIS
Vyr. Sveikatos Reikalų Valdytojas

KAUNO RADIOPONA PERĒMĖ VOKIEČIŲ RADIOS BENDROVĘ

Kauno radiofonas yra perimtas vokiečių radio bendrovės „Reichsrundfunkgesellschaft“. Translacioje vyksta, kaip ir iš ūži ūol, vokiečių ir lietuvių kalbomis.

POPULIAURAS BERLYNO KOM- POZITORIAUS JUBILIEJUS

Vakar, lapkričio 7 d., suakio 75 metai amžiaus populiarus Berlyno kompozitorui Pauli Lincke, visos eilės nuo talkinės operečių ir gausybės megstamų valsų autorui.

UŽTEMĐYMAS

Šandien nuo 17.02 līgi 7.12 val.; rytoj nuo 16.43 līgi 7.27 val.

RADIO PROGRAMA

SEKMADIENIS. 9. XI.

5.00 Vokiečių kariams RP; 6.00 Koncertas iš Hamburgo RP; 8.00 Pranešimai ūžininkams ir vietinės naujinės; 8.15 Koncertas kaimui ir miestui; 9.00 Muzikos ir poezijos valandėlė RP; 10.00 Koncertas (pl.) 10.15 Pamaldos iš Arkikatedros Baziškios; 11.30 Gyvenamis poezijs – Jonas Mačys Kėkštėnas (Antanas Miškinis); 11.50 Pl. muzika; 12.00 Varpu muzika iš Karo muziejaus, Laikas; 12.05 Žinios; 12.15 Pl. muzika; 12.30 Žinios vokiečiu k. RP; 12.45 Laiškų koncertas RP; 14.00 – Žinios vokiečiu k. RP; 14.15–15.00 pertrauka; 15.00 – Žinios vokiečiu k. RP; 15.30 Koncertas vokiečių kariams RP; 18.00 Žinios, pranešimai; 18.15 Žeminiškės; 18.30 Laiko ivykliai RP; 19.00 Pranešimai iš fronto ir koncertas RP; 19.45 Sporto apžvalga RP; 20.00 Žinios vokiečiu k. RP; 20.15 Mažojo orkestro koncertas; 21.00 Žinios; 21.10 Mažojo orkestro koncerto teisiny; 21.30 Neris – Vilija (prof. S. Kolupailos paskaita su muzikinėmis iliustracijomis); 22.00 Žinios vokiečiu k. RP; 22.15 Šoku muzika (pl.); 23.00 Programos pabaiga.

SKELBIMAS

Kretingos Apylinkės Teismas skelbia, kad 1941 m. rugpjūčio 12 d. nutarė mirusio 1941 m. rugpjūčio mėn. 21 d. nutarė mirusio 1941 m. vasario 15 d. Stonkaus Aleksandro notarinių testamentų, surašyta 1941 m. rugpjūčio mėn. 17 d. pas Kretingos Notara Sabiny Gabe patvirtinti vykdyti. (c. b. 170/41).

SKELBIMAS

Kretingos Apylinkės Teismas skelbia, kad 1941 m. rugpjūčio mėn. 13 d. nutarė 1941 m. birželio 3 d. mir. Pranės Ruzgienės notarinių testamentų, surašyta Tauragės Notaro 1926 m. birželio 7 d. patvirtinti. (aps. b. Nr. 468/41 m.).

Bekanntmachung

über die Wiedereröffnung der bisher zu Inventur-Zwecken geschlossenen Einzelhandelsgeschäfte

§ 1

Die bisher zu Inventur - Zwecken geschlossenen Einzelhandelsgeschäfte sind mit Wirkung vom 10. ds. Mts. wieder zu eröffnen.

§ 2

Die vorhandenen Waren werden mit dem Ziel der Sicherung der unmittelbaren Bedarfsdeckung zum Verkauf freigegeben. Ein Verkauf in grösseren Einzelmengen, der einer Vorratbildung des einzelnen Verbrauchers dienen kann, ist untersagt.

§ 3

Zum freien Verkauf nicht zugelassen sind alle Waren, die der Bewirtschaftung unterliegen, oder deren Verkauf durch frühere Anordnungen bestimmten Einschränkungen unterworfen wurde.

§ 4

Der Bewirtschaftung unterliegen:

- 1) alle diejenigen Waren, die nur auf Karten erhältlich sind, das sind insbesondere Seife, Salz und alle Lebensmittel, Genussmittel und Gewürze mit Ausnahme von frischem Obst und frischen Gemüse.

2) Spinnstoffe und alle aus Spinnstoffen hergestellten, gewebten, gewirkten oder gestrickten Erzeugnisse laut meiner Bekanntmachung vom 5. November 1941.

3) Schuhwerk laut meiner Bekanntmachung über die Versorgung der Bevölkerung mit Schuhwerk vom 28. Oktober 1941, Leder und Pelze sowie sämtliche Leder- und Pelzwaren, so weit sie nicht durch besondere Anordnung freigegeben sind.

Skelbimas

apie atidarymą iš naujo ligšiol dėl inventoriaus surašymo uždarytuju mažmenų prekybos krautuviu

§ 1

Ligšiol dėl inventoriaus surašymo uždarytiosios mažmenų prekybos krautuvės nuo šio mėnesio 10 dienos turi būti atidarytos.

§ 2

Esamosios prekės, siekiant užtikrinti netarpniška paklausa, bus laisvaliai parduodamos. Pardavinėti didesnialiai kiekiai, kurie galėtu duoti progos paskiriems pirkėjams susidaryti atsargas, yra draudžiamas.

§ 3

Laisvaliai pardavinėti neleidžiama visų prekių, kurios yra normuojamos arba kurių pardavimas buvo tam tikra prasmė apribotas ankstesniais potvarkiais.

§ 4

Yra normuojamos:

- 1) Visos tos prekės, kurios gaunamos tik pagal kortelles, ypač muilas, druska ir visi maisto gaminiai, gastronomijos prekės ir prieskonai, išskyrus šviežius vaistus ir šviežias daržoves.

2) Verpalai ir visi iš verpalų pagaminti, išausti ar numegsti gaminiai, paminėti mano 1941 m. lapkričio 5 dienos skelbime.

3) Avalynė pagal mano 1941 m. spalio 28 dienos skelbima dėl gyventojų aprūpinimo avalyne, oda ir kailiai, lygai kailių ir kai kurie odos ir kailių gaminiai, kiek ju nelietai ypatingu potvarkai.

Bekanntmachung

Eine Abgabe von Schallplatten ist mit sofortiger Wirkung nur gegen Ableferung der entsprechenden Anzahl von alten Schallplatten zulässig.

Der Generalkommissar in Kauen
i. A. gez. Dr. PENSE.
Kauen, den 8. November 1941.

Užkirskim kelia pasiutligei

Zmonės, kuriuos jkastu pasiutlige serga ar itariami ta liga serga šunes ar kiti gyvuliai, turi tuo kreiptis į higienos institutus Kaune ar Vilniuje įskieptyti. Jkasti naminiai gyvuliai, kol atvyks veterinarijos gydytojas, turi būti atskirti nuo bet kokio susilietimo su žmonėmis ar gyvuliais. Apie kiekvieną itarimą, kada turima reikalo su susirgusiu pasiutlige turi būti tuojo pranešta veterinarijos gydytojui, policijai, miesto ar valsciaus valdybai. Pasiutlige serga ar itariami ta liga serga naminiai gyvuliai, veterinarijos gydytojui įskiriant, turi būti naikinami.

Alyginimas už užmuštuosius naminius gyvuliaus (išskiriant šunes ir kates) bus savininkui išmokamas tik tuo atveju, jei jis bus laikesis visu išleistuotu potvarkiu kovai su pasiutlige.

Generalinis Komisaras Kaune

(pas.) Dr. von RENTELN

Verlautbarung

des Beauftragten für die Berufsverbände in Kauen über die Zahlung der 1%-igen Steuer für kulturelle Zwecke

Da über die Zahlung der 1%-igen Steuer für kulturelle Zwecke noch verschiedene Unklarheiten bestehen, gebe ich folgendes bekannt:

1) Die 1%-ige Steuer für kulturelle Zwecke vom Arbeitslohn ist von allen Staats-, Kommunal-, Industrie-, Handels-, Gewerbe- und sämtlichen anderen Unternehmungen zu entrichten, welche im laufenden Jahr innerhalb des Verwaltungsgebietes des ehemaligen litauischen Staates besoldete Arbeitskräfte beschäftigen. Bis zum 5. Dezember ds. Js. sind laut nachstehendem Muster dem Zentralbüro der Berufsverbände in Kauen Aufstellungen über die in der Zeit vom 1. Januar bis zum 30. November ds. Js. bereits geleisteten Beitragsszahlungen einzusenden. Die 1%-ige Steuer für kulturelle Zwecke ist von der Gesamtsumme zu leisten, und die bisher noch nicht entrichteten Beträge sind bis zum 5. Dezember ds. Js. auf das Konto Nr. 159301 bei der Litauischen Staatsbank einzuzahlen.

2) Privatunternehmungen, Landwirte und andere Privatpersonen, welche Arbeitskräfte beschäftigen, haben die laut Punkt 1 angeforderte Aufstellung der Sozialversicherungsstelle zu übermitteln und ebenfalls die noch nicht entrichtete 1%-ige

Steuer für kulturelle Zwecke bis zum 5. Dezember 1941 an die Sozialversicherungsstelle abzuführen.

3) Im Liquidationsstadium befindliche Unternehmungen zahlen die 1%-ige Steuer für kulturelle Zwecke aus ihren Liquidationsmitteln. Die im Punkt 1 erwähnte Aufstellung hat der Liquidator einzusenden.

4) Die 1%-ige Steuer für kulturelle Zwecke für November und Dezember ds. Js. muss für jeden Monat bis zum 10. des nächsten Monats durch den Arbeitgeber entrichtet sein.

Anmerkung: Das Überweisungsformular hat unter anderem für einen jeden Zahlungsposten Angaben zu enthalten, aus denen hervorgehen muss, wofür und für welche Zeit eine Beitragsbegleichung stattfindet.

5) Die bis zum 5. Dezember ds. Js. nicht beglichene 1%-ige Steuer für kulturelle Zwecke wird als unbestritten Forderung entsprechend eingezogen.

6) Die Zahlungen der 1%-igen Steuer für kulturelle Zwecke leisten die Arbeitgeber aus ihren Mitteln.

7) Die Gemeindeverwaltungen werden ersucht, den Inhalt dieser Verlautbarung durch Anschlag oder Rundschreiben den Landwirten bekanntzugeben.

Benennung der Arbeitsstelle

Adresse

Aufstellung

über Zahlungen der 1%-igen Steuer für kulturelle Zwecke.

| Datum | Zahl der Beschäftigten | Monatl. Totalverdienst | 1%-ige Steuer für kulturelle Zwecke zu zahlen | Datum der Zahlung | Von welcher Empfangsstelle Quittung empfangen und Nr. dieser |
|-------|------------------------|------------------------|---|-------------------|--|
| | | | | | |
| | Total | | | | |

....., den
(Ort) (Datum)

.....
(Unterschrift der Leitung)

Kauen, den 8. November 1941

Beauftragter für die Berufsverbände
gez. WÖHRL
Kriegsverwaltungsoberrat

Paskelbimas

apie 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams mokėjimą

Kadangi dar kyla jvairių neaišku my dėl 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams mokėjimo, tai pranešu, kas sekā:

1) 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams turi sumokėti nuo atlyginimo už darbą visos valstybinės, komunalinės, pramonės, prekybos, amato ir visos kitos įmonės ir įstaigos, kurios einamaisiais metais buvusios Lietuvos valstybės ribose naudojasi samdomaja darbo jėga. Ligi š. m. gruodžio 5 d. pagal priedamą pavyzdį reikia prisiusti Profesinių Sajungų Centriniam Biurui Kaune sarašus apie jau atlikus mokesčius už visa laiką nuo š. m. sausio 1 d. iki lapkričio 30 d. 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams sumokamas nuo bendros atlyginimo sumos, o iki šiol dar nesumokėtus mokesčius reikia iki šių metų gruodžio 5 d. mokesčiu i Lietuvos Banko eina-maja saskaita Nr. 159301.

2) Privatinės įmonės, ūkininkai ir kiti privatiniai asmenys, kurie naudojasi darbo jėga, turi pagal 1-jį punktą reikalaujančią sarašą įtaikti socialinio draudimo punktui ir taipgi dar nesumokėta 1%-čio mokesčio kultū-

riniam tikslams įmokėti iki 1941 m. gruodžio 5 d. socialinio draudimo punkte.

3) Likvidaciniéje bülkleje esančios įmonės 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams moka iš savo likvidaciniu ištekliu. 1-me punkte minėta saraša atsiunčia likvidatorius.

4) 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams už š. m. lapkričio ir gruodžio mén. privalo būti darbdavio sumokamas už kiekvienu ménese iki sekančio méniesio 10 d.

Pastaba: Pinigu pervedimo blanke, tarp kitko, kiekvienu mokėjimo suma privalo turėti nurodymus, iš kurių būtu ašku, už ką ir už kurį laiką pervedamoji suma mokama.

5) Iki š. m. gruodžio 5 d. neįmokėtis 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams bus, kaip neginčiamas ieškinys, atitinkamai išreikalautas.

6) 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams mokėjimus darbdavys moka iš savo lėšų.

7) Valsčiu valdybos turi pasirūpinti šio paskelbimo turinį ūkininkams pranešti plakatais ar aplinkraščiais. Blanko pavyzdys (prie 1-jos punkto)

Darbo vietas pavadinimas

Adresas

SARAŠAS

apie 1%-čio mokesčio kultūriniam tikslams mokėjimą

| Data | Dirbančiųjų skaičius | Mėnesinis atlyginimas | 1%-čio mokesčio kultūr. tikslams Mokėti- | Mokėjimo data | Kurio priėmimo punkto duotas kvitas ir jo Nr. |
|------|----------------------|-----------------------|--|---------------|---|
| | | | | | |
| | Iš viso | | | | |

1941 m. mén. d.

Kaunas, 1941 m. lapkričio . . . d.

Vedėjo parašas

Igaliotinis Profesinės Sajungoms pas. H. WÖHRL
Karо Valdybos Vyr. Tarėjas

Bekanntmachung

Der Verkauf von Gold- und Silberwaren ist mit sofortiger Wirkung nur noch statthaft gegen Ableferung der entsprechenden Mengen in Altgold und Altsilber.

Der Generalkommissar in Kauen

i. A. gez. Dr. PENSE.

Kauen, den 8. November, 1941.

Skelbimas

Nuo šiol parduoti aukšta ir sidabro leidžiama tik pristačius atitinkama kiekj seno aukso ir seno sidabro.

Už Generalinį Komisarą Kaune

pas. Dr. PENSE

Kaunas, 1941 m. lapkričio 8 d.

Bekanntmachung

Die Ostland - Faser G.m.b.H., die auf Grund des Erlasses des Reichsmarschalls des Grossdeutschen Reiches, Beauftragten für den Vierjahresplan vom 27. 7. 1941 — V. P. 12028 — durch Einweisungsanordnung des Reichskommissars für das Ostland vom 7. Oktober 1941 in ihr Tätigkeitsgebiet im Ostland eingewiesen wurde, übernimmt weiterhin treuhänderisch ein Gesamtobjekt mit sofortiger Wirkung:

a) den Textiltrust in Kauen nebst allen angeschlossenen Betrieben,

b) den Zündholz- und Papierindustriestrust in Kauen nebst allen angeschlossenen Holzstoff-, Pappen- und Papierfabriken,

c) das Textil-Grossverkaufs-Kontor (Base Nr. 1) einschließlich deren Vermögenswerten.

Der Generalkommissar in Kauen

i. A. gez. Dr. PENSE.

Kauen, den 7. November, 1941.

Skelbimas

Ostland-Faser G. m. b. H. (Rytu Krašto Pluošto b. s. a. a.), kuriai, pa-siremdamas Didžioto Vokiečių Reicho maršalo, iugalotinio ketverių metų planui, 1941 m. liepos 27 d. įskymu — V. P. 12028, — Reicho Komisaras Rytu Kraštui 1941 m. spalio 7 d. potvarkiu pavedę veikti Rytu Kraštai, tučtuoju per patikėtinus perima išsis

a) Tekstilės trestą Kaune su visomis jam priklausantiomis įmonėmis,

Kaimas ir miestas

Lietuviškojo kaimo ir miesto, kiek jis buvo lietuviškas, niekuomet neskyrė praraja. Sulenkėjusiai bajorai atskilus nuo tautos kaimeno, mieste susispėsi lietuviškoji inteligentija, verslininkai ir darbininkai su kaimu visuomet turėjo labai artimą krauso ryšį. Kiekvieno tokio miestelėno jeigu ne tėvai ir broliai, tai bent seneliai purogo gimojo kaimo dirvonius, ir todėl kaimas lietuviui miestiečiui vienuomet yra buvęs ne kažkokia tolma egzotika ir ne sūrių fabrikas, bet jo paties lopšys.

Vis dėlto tam tikras skilimas žymėjo tu iš kaimo išėjusių miestelėnų ir jų kaimo likusiu brolių santrukyti istorija. Ne tik Vienuojo Janulis, atskilęs nuo kaimo, nieko be savo sunykusių kaulų jam nebeduoda. Ir naujausiai laikais Laisvės Alėjoje susidurdamose su baltarankų ponu, išdidžiai po katiliuku nešančiu savo galva, apsaugiu si nuo Bisquito ir Martini tvaiko, bet suskubusia užmirštį diobrello kvapą. Todėl kaimo reikalai kartais būdavo nedovanotinai aplieisti, o iš antrosios pusės kaimas su savo visai ne atliekama darbo jėga neretai veržesi į miestą ne tam, kad čia gertų iš kultūros šaltinių ir kiltų, bet kad suburžuazėtų ir sumuktų.

Tai, kaip minėjome, tebuvo dažniai, nors kartais, deja, lemiai reiškiniai, o visa miestelėnų, ypač intelligentijos masė gyvai ieškojo kontakto su kaimu, šukis „veidu į kaimą“ jai vienuomet buvo artimas. Išroškes platesniu akiračių, kaimo jaunimas, susispėtes į organizacijas ar lavinimosi istalgas, kiekvienu atveju matė šalia savęs atsidavusį lietuvių intelligentą; pažangus ūkininkas, pasiryžęs pakelti savo ūkio našumą ir susidomėjęs kuria ūkio šaka, jautė tvirta ir draugiškā ekonomisto, pienininko, agronomo ranką.

Išlikę mūsų kraštą bolševizmo maras vienodai skaudžiai palieptiek ūkininkų, tiek lietuvius miestelėnus. Sunku ir apibūdinti to meto jų santykius, nes kiekvienas tais nelaimingaisiais metais tik žiūrėjo, iš kur jam kris smūgis ir kaip jo bent tuo tarpu išvengti. Plieninėms vokiečių karių kolonoms nustūmės pikkiausiai mūsų tautos priežiūrė toll už Lietuvos sieną, mes vėl atsipekėjė stebime ir sielojamės lietuviškojo kaimo ir miesto santykiais, kurie iš naujo ryškėja. Visiškai suprantama, jeigu šiuo metu ir jie yra palenti tam karo dėsniniu: ginklams žvengant, mūzus tyli. Karo metu, kada visos kūrybinės jėgos ir visi ištekliai turi būti sutelkti vienam tikslui — laimėjimui, kasdieninės duonos klausimas miestui vienuomet esti aktualus ir prasikiša iš kitų problemų eilės. To klausimo tinkamas išsprendimas šalia išmintingu valdžios potvarkiu paprastai priklauso ir nuo duonos gamintojo ūkininko geros valios.

Vienas iš tokų ryšių ir šiandien ypač aktualių pavyzdžių galėtų būti miestelėnų aprūpinimas bulyvėmis. Valdžios nuostatai čia gana aiškūs ir palankūs abiem pusėms, bet ar nepasigendame kartačiai tos platių suprastos geros valios? Gerai žinome, kad pagal gaunamas kortelės — leidimus ūkininkai sažiningai aprūpina savo pažiūstamus ir gimines, tačiau su svetimaisiais pasitaiko ir sunkumų. Nenorime glnčyti pirmenybės giminei, bet norėtume pasmerkti tą grynaus ūkininkų santykį su kitačiai taučiačiais. Juk ir tas nepažystamasis taip pat dažniausiai yra ūkininko sūnus, kurio téviškė per toli, kad galėtų jam padėti, ir todėl šiuo atveju aprūpina savo apylinkėje kitačiai lietuvių, o antra, ar nereikėtų suprasti ir tai, kas toli išeina iš bulyvės ir skilvio sferos, būtent, kad subrendęs tautos narys turi sugerbėti pakilti iš šeimos ir giminių akiaciu i tautinės bendruomenės akiaciu. Šiandien, kada Europos tautų tautinis susipratimas yra pašiekės nepaprastai aukštą lyglį, ir mums reikėtų suprasti, kad būti geru tautos nariu tai reiškia kiekvienam savo tautietyje myti broli. Tuo broliskumo principu turėtu apsipavidalinti ir mūsų kaimo bei miesto santykiai, ir žinoma ne tik tada, kai miestas ko laukia iš kaimo, bet ir tada, kai gali jam kuo nors padėti.

Šiandien JAV kongresas svarsto neutralumo įstatymo pakeitima

Rooseveltas būtinai noris JAV iveltis į karą. Idomus min. Goebbels straipsnis. Nakti anglai puolė Berlyna

Mūsų korespondento telefoninis pranešimas iš Berlyno

„Voelk. Beobachter“ straipsnyje „Visa kaltė krenta Rooseveltui“ griežtai pasisako prieš Jungt. Valstybių kongresa, kuris dabartinu metu svarsto neutralumo įstatymo 2 ir 3 straipsnių pakeitimą, t. y. leisti anginkluoti prekinius JAV laivus ir leisti jiems plaukti į kariaujančių šalių uostus. Senatas tuos pakeitimus jau priėmė ir vakar pasiuntė juos kongresui, kuris griežiausiai juos taip pat priims. „Voelk. Beobachter“ tai vadina karo provokavimą ir pareiškia, kad šiandien esą viena išlaikiai, jog visi tie JAV neutralumo pazeidimai ir agresijos nesilaikys Vokietijos nuo blokados prieš Angliją vykdymo visais galimais būdais.

Atsakomybė už tai ir žaidimo kuru padariniai krenta vien tik Rooseveltui, kuris noris amerikiečių tauta privesti iki istorijos ir išvitti į karą.

Taip pat politiniai ir pusiau ofi-

cialūs vokiečių sluoksnių labai griežtai pasisako ir prieš paskutinę Roosevelto kalbą, pasakyta darbininkų. Užsienių reikalų ministerijos kalbėtojai tą kalbą apibudino, kaip nesveiko žmogaus kliedėjimus. Esą tokie pasakymai, kaip Berlyno pavadinimas vergu rinka, gali būti pareikšti tik nesveiko žmogaus. Mes turime teisę, — tėsė toliai kalbėtojas, — Vašingtono pavadinti ghetto, nes esą Rooseveltas tokiomis savo kalbos siekių sumaikinti vokiečių socialinius laimėjimus. Jeigu Rooseveltas noris išvaduoti visas tautas iš tariamos vokiečių vergijos, tai tegu jis pirmiausia išsvaduoja iš Stalino jungo, tegu išlaivina Indiją, ir t. t. Kartu šis kalbėtojas Roosevelto kalbą sugretino su paskutine Stalino kalba, pasakyta revoliucijos suka-

tuviu proga. Jis pažymėjo, kad Stalinas, provinciškas Kremliaus tironas savo kalboj nurodes visiškai beviltišką padetį Sovietų Rusijoje.

Jis, pav., reikalauja iš Anglijos sudaryti antrą frontą Vakaruose prieš Vokietiją. Toliau Stalinas padrasinės rusus, paduodamas melaginges žinias apie sovietų ir vokiečių nuostolių kare. Viena aišku, kad angliai to fronto sudaryti negali, o dėl nuostolių tai viena užsienių užsienių kare, bet tam reikalinga gigantiško visos tautos jėgu itempimo. Niekas negali iš tos kovos pasižinti, visi turi itempti jėgas, nes šis karas nulems: mirti ar gyventi.

Sianakt Berlynas pergyveno oro puolimą. Officialiai pranešama, kad anglai numetė bombu tik i gyvenamają miesto dalis ir padarė labai mažai nuostolių.

6 anglų lėktuvai buvo numušti.

DR. P. A.

PRIE TAGANROGO BOLŠEVIKAI NEŠEKMINGAI BANDĘ PRASIMUŠTI

BERLIN. XI. 7. Prie Taganrogo bolševikai lapkričio 6 d. mėgino su dvieju kanonierėm į vieną greituoju laivu nesekmingai praversti į krantą. Krante buvusios vokiečių patrankos į zenitinė artillerija pradėjo sovietų laivus sėkmės apšaudyti. Vokiečių granatos privertė sovietų laivus pasukti atgal, dar jiems nespėjus užimti žiūravas, maitinimosi laisvę, gyvenimo erdvę, pagrindą socialinių pertvarkytų valstybę ir galimumą ašies valstybėms savistoviai tvarkytis ir gy-

Durchführungsbestimmungen

zur Bekanntmachung über die Versorgung der Bevölkerung mit Spinnstoffwaren vom 5. November 1941

1. Die Ausgabe von Bezugsscheinen erfolgt nur auf Antrag.

2. Zuständig für die Ausgabe von Bezugsscheinen ist die Ortsstelle des ständigen Wohnsitzes des Antragsstellers.

3. Der Antragssteller hat sich durch Verlage eines gültigen Personalausweises bei der Ortsstelle auszuweisen.

4. Die Ortsstelle erfasst die Personalien des Antragsstellers und die für denselben jeweils ausgegebenen Bezugsscheine karteimässig.

5. Der Antrag auf Ausstellung eines Bezugsscheines ist persönlich bei der zuständigen Ortsstelle zu unterbreiten, wird dort schriftlich aufgenommen und ist vor Antritt steller persönlich zu unterschreiben. Der Nachweis, das die vorgeschrriebenen Voraussetzungen für den Bezug des beantragten Erzeugnisses erfüllt sind, muss erbracht werden.

6. Ueber die Anträge wird in der Regel nicht sofort entschieden.

7. Die Entgegennahme und Prüfung der Anträge, sowie die Entscheidung über die Bewilligung oder Ablehnung ist Aufgabe der zuständigen Ortsstelle.

8. Bei gleichzeitiger Bewilligung mehrerer, bezugsbeschränkter Waren ist für jede Warenart ein besonderer Bezugsschein auszustellen.

9. Der Bezugsschein muss Stempel und Unterschrift des Leiters der zuständigen Ortsstelle tragen.

10. Der Bezugsschein muss auf den Namen des bezugsberechtigten Verbrauchers ausgestellt sein, dessen Anschrift angegeben und Art und Menge des bewilligten, abzugebenden Er-

zeugnisses enthalten. Die Mengen sind wörtlich auszuschreiben, Ziffern sind zu vermeiden.

11. Die ausgestellten Bezugsscheine haben zwei Monate vom Tage der Ausfertigung an Gültigkeit und gelten als Bezugsausweisung in Einzelhandels - Verkaufsstellen im Bereich des Generalbezirks Litauen.

12. Bezugsschein - Anträge und Bezugsscheine sind gebührenfrei.

13. Es dürfen nur die auf dem Bezugsschein bezeichneten Waren abgegeben werden. Eingenommige Abänderungen sind strafbar.

14. Die Bezugsscheine sind nicht übertragbar.

15. Die Warenauslieferung erfolgt erst gegen eigenhändige Empfangsbestätigung durch den Bezugsberechtigten und gegen Abgabe des Bezugsscheines an den Verkäufer. Bei Empfang durch dritte, befragte Personen, muss zusätzlich die eigenhändige Unterschrift dieses Beauftragten mit Wohnungsangabe gegeben werden.

16. Die Bezugsscheine sind vom Verkäufer sofort mittels Durchkreuzen mit Farbstift auf der Vorderseite zu entwerten und mit einer laufenden Nummer zu versehen. Zu diesem Zwecke müssen die Bezugsscheine vom Verkäufer gesammelt und täglich laufend in ein Bezugsscheinbuch eingetragen werden.

17. Missbräuche und Verstöße gegen diese Bekanntmachung sind strafbar.

Der Generalkommissar in Kauen
I. A. gez. Dr. PENSE.
Kauen, den 5. November 1941.

Vykdomieji nuostatai

dėl 1941 m. lapkričio 5 d. skelbimo apie gyventojų aprūpinimą verpalinėmis prekėmis

1. Pirkimo leidimai išduodami tikai prašant.

2. Pirkimo leidimus išduoda nuolatinis prasitojo gyvenamosios vienos kompetentingos vietinės įstaigos.

3. Prašytojas turi vietinė įstaigai pateikiant galojantį asmenis liudijimą.

4. Vietinė įstaiga patikrina prasitojo asmenybę ir jam kada nors išduotus pirkimo leidimus pagal karto.

5. Prašyti išduoti pirkimo leidima reikia asmeniškai kompetentingoję vietinėje įstaigoje, ieteikiant pareiškimą raštu, kuris turi būti prasitojo pasirašytas. Turi būti pateikti irodymai, kad yra išpildytos nustatytos sąlygos gauti reikalingius gaminijus.

6. Prašymai paprastai ne tuo išsprendžiamai.

7. Kompetentingos vietinės įstaigos priima ir svarsto prasymus, taip pat patenkina arba atmesta.

8. Tuo pat metu leidžiant pirkty kelią, kurį vartojimas apribotas, kiekvienai prekių rūšiai išrašomas atskiras pirkimo leidimas.

9. Pirkimo leidime turi būti kompetentingos vietinės įstaigos antspaudas ir ištaigos vadovo parašas.

10. Pirkimo leidimas išduodamas turinčio teise pirkty vartotojo vardu, tame turi būti pažymėta leidžiamu pirkty gaminiai pavadinimas, rūšis ir

kiekis. Klekis turi būti išrašomas žodžiais, skaitliniu vengiamu.

11. Išduoti pirkimo leidimai galioja du mėnesius nuo išdavimo dienos ir tinka pirkty Lietuvos generalinės srities mažmeninės prekybos krautuvėse.

12. Prašymai gauti pirkimo leidimai ir pirkimo leidimai yra laisvi nuo mokesčių.

13. Prekės išduodamos tik tos, kurios pažymėtos pirkimo leidime. Savavaliski pakeitimai draudžiami.

14. Pirkimo leidima perleisti kitam asmeniui neleidžiamai.

15. Prekės parduodamos tik turinčiam teise pirkty, savo ranka patvirtinus prekės gavimą ir atidavus pirkimo leidimą pardavėjui. Jeigu prekė išduodama trečiam, igaliotam asmeniui, tai papildomai turi būti šio igaliotinio parašas ir gyvenamoji vieta.

16. Pardavėjas pirkimo leidimus tuo panaikina, perbraukdamas spalvotu pieštuku ir pažymi einamuoju eilės numeriu. Šiam tikslui pardavėjai turi rinkti pirkimo leidimus ir kasdien tuo išrašyti į pirkimo leidimų knygą.

17. Nusisengimai šiam skelbimui ir prasilenkimai su tuo baudžiamai.

Už Generalinį Komisarą Kaune
pas. Dr. PENSE

Kaunas, 1941 m. lapkričio 5 d.

venti. Jei karą pralaimėtume, tai pralaimėtume viską ir dar daugiau, iš viso apskritai netektume tautinio gyvenimo. Toliau jis rašo, kad dabar vokiečių tautai duota paskutinė iš didžiausia galimybė laimeti ši karą, bet tam reikalinga gigantiško visos tautos jėgu itempimo. Niekas negali iš tos kovos pasižinti, visi turi itempti jėgas, nes šis karas nulems: mirti ar gyventi.

Sianakt Berlynas pergyveno oro puolimą. Officialiai pranešama, kad angliai numetė bombu tik i gyvenamają miesto dalis ir padarė labai mažai nuostolių.

DR. P. A.

PRIE TAGANROGO BOLŠEVIKAI NEŠEKMINGAI BANDĘ PRASIMUŠTI

BERLIN. XI. 7. Prie Taganrogo bolševikai lapkričio 6 d. mėgino su dvieju kanonierėm į vieną greituoju laivu nesekmingai praversti į krantą. Krante buvusios vokiečių patrankos į zenitinė artillerija pradėjo sovietų laivus sėkmės apšaudyti. Vokiečių granatos privertė sovietų laivus pasukti atgal, dar jiems nespėjus užimti žiūravas, maitinimosi laisvę, gyvenimo erdvę, pagrindą socialinių pertvarkytų valstybę ir galimumą ašies valstybėms savistoviai tvarkytis ir gy-

žiūravas, maitinimosi laisvę, gyvenimo erdvę, pagrindą socialinių pertvarkytų valstybę ir galimumą ašies valstybėms savistoviai tvarkytis ir gy-

žiūravas, maitinimosi laisvę, gyvenimo erdvę, pagrindą socialinių pertvarkytų valstyb